

Re-Corbusier

A dolgozat bemutatását a TÁMOP - 4.2.2.B-10/1--2010-0009 "Új tehetséggondozó programok és kutatások a Műegyetem tudományos műhelyeiben" című program támogatta.

Dolgozatunk témája a recycling témakörben az újragondolás, újraértelmezés: hogyan lehet épületet, és az azokat alakító elveket, a koncepciót más művészeti területen, a divatban, méghozzá a ruhákban megtestesíteni?

Ehhez Corbusier munkásságát vettük alapul. Ő ugyanis különös érzékkel kezelte az anyagot, a betont, mellyel szinte együtt született, fejlődésével együtt fejlődött, s melynek alakítója, legjelentősebb mestere lett. Az anyag a divatvilágban is kulcsfontosságú elem: ez határozza meg a formálási lehetőségeket, a textúrát, a ruha esését, azt, hogy hogy érezzük benne magunkat, hogy mennyire kényelmes, áttetsző, fényes, mennyire redőződik...

Corbusier építészetét az anyagcentrikusság jellemzi: a betont formálta, azzal ösztönösen kísérletezett. Nincs ez másképp a divatvilágban sem: a gyors változás, a látványosságra törekvés, kísérletezés szintúgy jellemző itt is, ahogy Corbusier munkásságában. Az anyagot, azaz a betont többféleképpen használta, formálta, mindig kereste a benne rejlő lehetőségeket. Öt pontját megjelenítő épületei, majd várostervei, végül az egyszeri és megismételhetetlen ronchamp-i kápolna a beton formálási, felhasználási módjainak különböző lehetőségeit mutatják meg: a vázas építési mód, a tömeggyártás és a teljesen plasztikus, egyedi formálás lehetőségeit. Az általunk készített ruhák tervezésénél ezeket az elveket gondoljuk át, fordítjuk le, formáljuk és emeljük át egy másik kontextusba. A forrás Corbusier, a lehetőségek, építészet és művészet határainak fesztője és kutatója, az eredmény: három ruha.

Első korszak

Az új építészet 5 pontja:

1. Pillérváz: A váz már nem determinálja a tér jellegét, felszabadít a tervezés falas rendszereknél megszokott kötöttségeitől.
2. Szabad alaprajz: A pillérváz szerkezet kötetlen tervezést tesz lehetővé, a funkcionális formálás függetlenedik a szerkezettől.
3. Teljes szélességű nyílás: A vázrendszerrel kötetlenné válik a homlokzatszerkesztés is. A napfénytelen, zárt lakáshagyománnyal szemben egy teljesen nyitott, csak üveggel védett tér lehetősége merül fel.
4. Lábakra állítás: A földtől elemelt ház alatt a természet érintetlen marad.
5. Tetőkert: A vízszigetelési technológiák fejlődése lehetővé teszi a lapostető kialakítását, mely által egy új felületet, egy 5. homlokzatot nyerünk.

Corbusier 5 pontja egy új, a történeti normáktól és előítéletektől felszabadult építészeti gondolkodásmód alapelveinek megfogalmazása.

A kiindulópontot a vázas építésmód használata adja. Maga mögött hagyja a hagyományos, falas rendszereket és az azok vonzataként kialakuló cellás térszervezést – a szerkezet többé nem determinálja a tér jellegét, lehetővé téve ezzel, hogy a tér csupán a funkció vagy az elérni kívánt atmoszféra függvényében alakuljon.

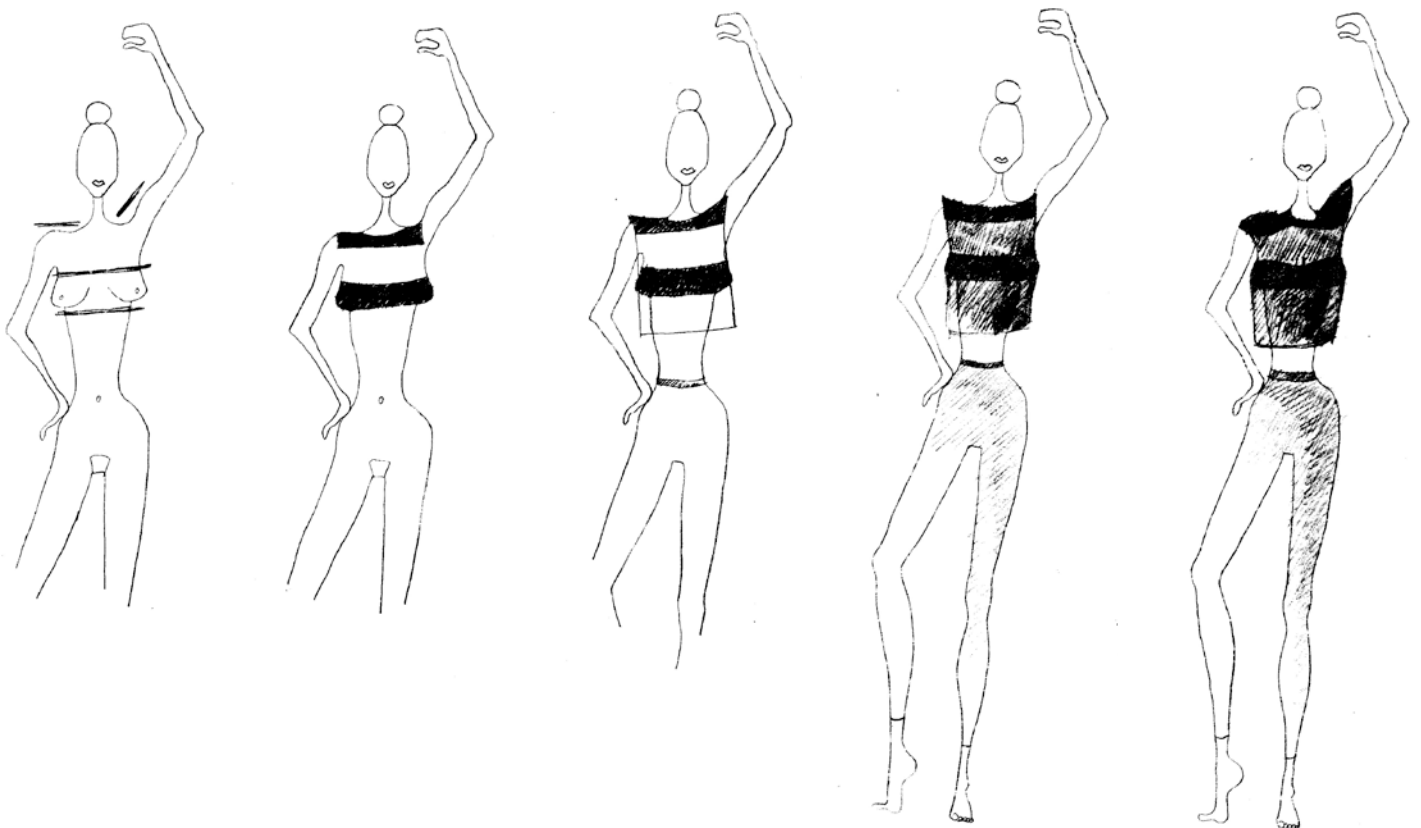
Ha a ruhatervezés világába szeretnénk átemelni az 5 pontot, először is vizsgálunk kell, mit jelent a hagyományos szerkezet, szerkesztés egy ruhánál, majd addig szűkíteni a „tartószerkezeti elemek” halmazát, míg végül csak a legszükségesebbek maradnak meg.

Egy felsőrész általában a vállon nyugszik, két oldalt pedig varrás tartja össze. Ha a vállra „függesztés” nem lehetséges, az emberi test ad egy másik kézenfekvő lehetőséget – egy, a legszűkebb keresztmetszeteknél szoros ruhadarab nehezen tud el- vagy lecsúszni. Ennek a két alapesetnek az összefésülésével azt kapjuk, hogy a vállon, illetve a mell alatt és felett elhelyezett sávok bármilyen felsőrészt képesek megtartani, bármilyen forma alapjául szolgálhatnak.

Egy épületnél a pillérváz által kötetlenné válik a homlokzatszerkesztés. Egy ruha esetében, ha magunk elé idézzük az imént felvázolt tartószerkezeti elemeket – ha van egy vállnál és mellnél hózódó sávunk – szintén az adódik, hogy nem kell a továbbiakban gondolkodnunk azon, hol engedhetünk megnyitást és hol nem. A tartószerkezet egyben ellát egy a ruháknál elengedhetetlen funkciót, a takarást is. A teljes szélességű nyílás a szerkezetből adódik.

Nyílás az is, ha 2 ruhadarab – egy felső és egy nadrág – között nincs átfedés, azonban sokkal hangsúlyosabb, nem ablak, inkább elemelés, eltartás. Mindkét darab jobban érvényesül, versengésükben a hangsúlyosabb háttérbe szorítja a másikat, mely az elemeléshez szükséges elemmé, „lábbá” alacsonyodik.

A tetőkert kialakítását fölfoghatjuk a földtől való elemeléssel is megvalósuló fentre kerülő hangsúly még erőteljesebb megjelenéseként, azonban sokkal több is annál. A szerkezeti újítás egy eddig kihasználatlan terület érvényesülését is lehetővé teszi. A ruhánál jelentheti ez a kötetlen formálás során megmutatkozó belső felületeket, hangsúlyos hátoldalt vagy akár fejdíszet, kalapot.

Második korszak

Ebben a korszakában főleg várostervek születtek, ekkor épült Marseille-i háza és ekkor alkotta meg a modulort.

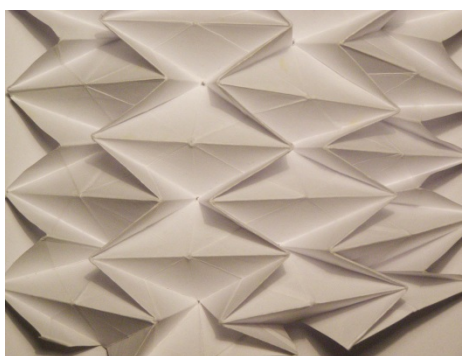
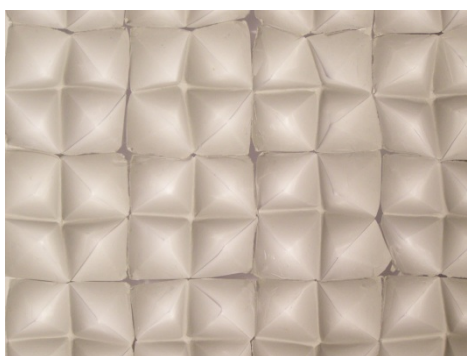
Városterveinél a funkciók szétválasztását, a magas laksűrűség elérése érdekében a nagy lakóegységek alkalmazását, a sebesség szerint szétválasztott közlekedést és a sok zöldterület létrehozását tartotta elsősorban szem előtt. Ekkor vált fontossá a gazdaságosság, a tömeggyártás, a pontos és megbízható működés, az emberhez, a modern létformához való igazodás (modulor). Épp ezen elvek miatt az épületet a gépekhez hasonlította, ekkor született a „lakógép”: egy háznál a megbízható, pontos működés éppúgy fontos, mint egy gépnél. Egy ruha pedig akkor tud legjobban igazodni az emberhez, ha annak alakját, formáját felveszi, annak változásait követni tudja.

Épületeinek monumentális homlokzatán a racionális robosztusság éppúgy megjelenik, mint ahogy a plasztikusság (fény-árnyék játék), az ismétlődő elemek (színezett nyers vasbeton loggiák), a nyitott és zárt felületek váltakozása. A nagy, egységes külső mögött sok kicsi ugyanolyan egység rejlik, és ez vetül ki a homlokzatra is.

Ha egy ruha sok kicsi egységből épül fel, akkor az éppúgy meghatározza a ruha megjelenését, ahogy működését: kívül egységes, nagy felületet alkot, a benti túlzott részletesség pedig a ruha funkcionalitását adja: a géphez hasonló működést, pontosságot hozza úgy, hogy használójához idomul. Ezt az idomulást a mi esetünkben hajtogatással fogjuk elérni, az fogja adni a belső, „jól működő szerkezetet”.

Ezek a belső egységek éppúgy hatással vannak a külső megjelenésre, ahogy ez Corbusier Marseille-i házánál történik. A ruha „sorozatgyártott”, hajtogatott kis egységekből álló szerkezete, és a külső felület egy egységet alkot, együtt működik, de mellette szemben is állnak egymással. A Plan Voisin esetében is a tervező a kis egységből, az emberből indult ki, melyből megalkotta az egy egységet, a lakást, majd azokból a monumentális lábakra állított magasházakat, azokból pedig magát a várost. Mi is ezt az elvet követjük majd.

Harmadik korszak

A ronchamp-i kápolnával Le Corbusier egy új korszakot nyitott az építészetében. A felhalmozódott változások itt váltanak át egy más minőségi rendbe – a plasztikus, belső teret és épülettömeget szerves egységként formáló szemlélet jut érvényre. Az épület egy határátkelő a múlt és a jelen határán, a tér jellegét az egyediség, egyszerűség határozza meg.

Az épület egyedülálló, megismételhetetlen, mint egy különleges, haute couture ruha, mely egyedileg, az utolsó öltésig kézzel készül az egyedi megrendelő számára.

Az épülettömeget meghatározó, hangsúlyosan kifelé mutató formákkal Corbusier a külső teret igyekszik bevonni az épülettömegbe. A kifelé utaló térformák a végtelenbe kapcsolnak, a kozmikus teret szinte elérhető közelségbe hozva. Az inverz boltozat elemelése a héj elvű, ívelt falaktól keskeny, lágy ívű fénysávot hagy a födém alatt, a belső térbe fénykútként funkcionáló tornyok kapcsolódnak be, a pillérekre függesztett kettős vasbeton falat lőrészzerű ablakok törik át – olyan hatást keltve, mintha a kápolna minden lehetséges forrásból szívna magába a sejtelmes fényt. A belső teret szinte ezek a sajátos fényhatások hozzák létre, a tér óráról órára változik, ez teremti meg a kápolna egyedi hangulatát.

A Corbusier által megalkotott fényépítészet – melyben mintha fény alkotná az épületet – egy öltözetre talán úgy fordítható le, mintha nem lenne rajtunk semmi. A fény, ez a megfoghatatlan elem, itt szintúgy leírhatatlan kényelem érzete.

Egy ruhánál nehezen tudjuk elválasztani vagy meghatározni a belső tér és az épülettömeg fogalmát, ezért lefordíthatjuk, kezelhetjük több réteg egységként, vagy akár egy belső réteggént, mely a testünket takarja és egy ezt körülvevő, szabadabban kezelhető külső réteggént. A külső felhívja a figyelmet arra, hogy alatta valami különleges vagy érdekes lehet, ami átsejlik a felső rétegen, ahogyan az épület "zord" külseje is egy rejtett univerzumot takar.

A belső tér lehet maga az emberi test is. Ebben az esetben a maximális komfort – a legtökéletesebb építészeti formálás – az ember és ruha egysége, a határok elmosása kozmikus és intim között.

